



OPTIM



RIBA-ROJA
D'EBRE



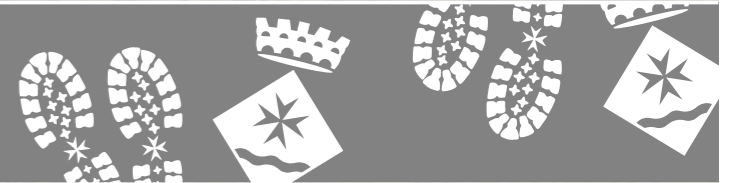
FIGOT
TOUR



Ajuntament
Riba-roja d'Ebre

SENDERISME

www.riba-roja.cat/municipi/entitats/figot-tour
www.riba-roja.cat/senderisme





**DESCOBREIX
EL TERME
AMB NOSALTRES.
ET PRENTEM
8 DE LES
MILLORS RUTES
DE RIBA-ROJA
D'EBRE.**



**MIRADOR DEL MEANDRE
DE VALLDEPORCS**

- Distància: 8,78 km
- Temps de caminar: 2h 30'
- Desnivell positiu acumulat: 171 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu



**ELS CASTELLONS:
RUTA DE LES SENDES**

- Distància: 12,48 km
- Temps de caminar: 3 h
- Desnivell positiu acumulat: 270 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu o en bicicleta



**PUNTA DE L'HOME
PELS MONTSERRATS**

- Distància: 7,11 km
- Temps de caminar: 2h 30'
- Desnivell positiu acumulat: 310 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu



**LA PUNTA
DEL DUC**

- Distància: 8,81 km
- Temps de caminar: 2h 50'
- Desnivell positiu acumulat: 259 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu



**LA GARITA DE PINYERES
ELS VALENCIANS**

- Distància: 6,9 km
- Temps de caminar: 2 h
- Desnivell positiu acumulat: 469 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu o en bicicleta



**LES SABATERES
LA BOCA DE LA VALL**

- Distància: 9,34 km
- Temps de caminar: 2h
- Desnivell positiu acumulat: 159 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu o en bicicleta



**LES COVES DE LA
VALL DE GITONA**

- Distància: 10,34 km
- Temps de caminar: 2h 30'
- Desnivell positiu acumulat: 214 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu o en bicicleta



**MIRADOR DE RIBA-ROJA
PER LES DEVESES I GR-99**

- Distància: 17,55 km
- Temps de caminar: 5h
- Desnivell positiu acumulat: 548 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu o en bicicleta

MIRADOR DEL MEANDRE DE VALLDEPORCS



FITXA TÈCNICA

▪ Distància: 8,78 km



▪ Temps de caminar: 2h 30'



▪ Desnivell positiu acumulat: 171 m



▪ Dificultat: Fàcil



▪ Apta per a fer a peu

ITINERARI

Podeu sortir caminant des del poble o podeu deixar el cotxe a l'esplanada que hi ha abans d'entrar al pont, a la dreta. Comenceu a caminar en direcció al camí de les Valls. A l'altura de la Boca de la Vall, agafeu el camí de la vall de Gitona i, a 1 km, trobareu, a la dreta del camí, ben senyalitzada, l'entrada de la sendera que porta al mirador del meandre de Valldeporcs. És una zona amb unes vistes panoràmiques espectaculars del riu Ebre, del poble i del meandre.

Agafeu la sendera que puja cap a les trinxeres i continueu cap al forn d'oli de ginebre de Catxap, passant abans per un forn de calç. Després de visitar el forn de Catxap, torneu per on heu vingut i agafeu la sendera cap al mas d'Amable, que us portarà al camí de la vall de Gitona, i cap al pont.

DESCRIPCIÓ

EL MIRADOR DEL MEANDRE

El riu entra al terme de Riba-roja d'Ebre encaixonat per serralades i surt descrivint el meandre on es troba la vila. El mirador es troba situat al marge esquerre l'Ebre, a la partida anomenada Valldeporcs, des d'on es pot contemplar la immensitat del meandre que envolta el municipi. Està inclòs dins del catàleg de Zones Húmedes de Catalunya sota el nom de "Sebes i Meandre de Riba-roja". Per tant, és la continuació natural de l'espai veí de la Reserva Natural de Sebes, i formen una mateixa unitat hidrogeomorfològica. Al fons, podreu veure les illes que marquen la divisió del nostre terme amb Flix.

Al cim de la Peña de Valldeporcs hi ha trinxeres de la Guerra Civil que reaprofiten construccions anteriors. En el vessant, i prop del punt més alt, apareixen algunes estructures que podrien ser antigues (murs d'una sola filada).



FORN DE CALÇ

Temps enrere, la calç era un dels elements més imprescindibles de la nostra societat: totes les obres es feien amb calç com a element cohesiu de l'argamassa. Les cases es blanquejaven, els metges receptaven aigua de calç, les vinyes s'esquitxaven amb calç i les porcades es desinfectaven. De fet, cada casa tenia un racó reservat a la gerra de la calç. Tanta demanda n'exigia una gran producció, que es realitzava als anomenats forns de calç: petites fàbriques en les quals, amb foc, es convertia la pedra calcària en calç.

FORN D'OLI DE GINEBRE DE CATXAP

El forn de Catxap es tracta d'una construcció de pedra feta per destil·lar, via escalfor, l'oli de ginebre. Ubicat al començament de les Valls, vall de Graell, per sobre de Valldeporcs. Es troba semiderruït: es poden veure les dues parets interiors, cosa que li dona major valor didàctic. Té canal de recollida d'oli des de dins del forn fins a una gran pica de recollida.





ELS CASTELLONS: RUTA DE LES SENDES



FITXA TÈCNICA

- Distància: 12,48 km
- Temps de caminar: 3 h
- Desnivell positiu acumulat: 270 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu o en bicicleta

Podeu sortir caminant des del poble o deixar el cotxe a l'esplanada que hi ha abans d'entrar al pont i començar a caminar en direcció al camí de Valldombrenc. A uns 50 m, deixeu aquest camí i agafeu el camí de Valldemnet en direcció a la finca dels arbrers fruiters per engalzar amb el camí de Valldepenes. A uns 2 km, agafeu una senda recuperada que us porta al camí de vall de Savines. Seguiu caminant i, més endavant, agafeu una altra sendera que us portarà a la partida dels Castellons, fins al camí de Valls Planes. A uns 350 m, agafeu un camí a la dreta, en direcció al turó on es troben les restes dels Castellons. De

tornada, aneu en direcció a la presa i agafeu el camí de Senals fins a l'entrada del camí de vall de Savines. A mig quilòmetre, trobareu una altra sendera recuperada, a mà dreta, que us portarà a vall de Tapioles. Continueu fins a trobar, de nou, la finca dels arbrers fruiters i el camí de Valldepenes, que us portarà cap al pont.

DESCRIPCIÓ

FORN D'OLI DE GINEBRE

Al peu del turó dels Castellons podreu veure les restes d'un antic forn d'oli de ginebre. No queda cap rastre de la construcció d'aquest forn, però la base es troba perfectament conservada, amb petites mostres d'erosió. S'aprecien els canals excavats a la roca i el conducte de sortida de l'oli, però no s'ha trobat cap mena de recollida. Per les dimensions, i al no quedar-ne cap resta de la construcció, es podria tractar d'un forn de tipus II. En aquest cas, sobre la roca es posaven directament les soques de ginebre i, seguidament, es cobrien amb lloses i argila pastada amb aigua per un perfecte segellat.



El foc s'encenia al voltant del forn, provocant l'escalfor necessària per a la destil·lació. En acabar el procés, es destruïa el forn i es deixava la roca preparada per una nova fornada.



ELS CASTELLONS

Els Castellons, també conegut per alguns com Castell dels Castellons. Situat a llevant del poble en un altiplà del marge esquerre del riu, sobre la presa de Riba-roja. El cim es presenta com una ampla plataforma amb gran domini panoràmic del riu. El vessant sud és escarpat i cau sobre el riu; els vessants est i oest són de difícil accés, ja que cauen sobre petits barrancs. L'accés més fàcil és per la vessant nord. Diverses prospeccions, l'any 1988, varen documentar ceràmica a mà del bronze final- primera edat del ferro, juntament amb fragments a torn corresponents a àmfora fenícia i ibèrica i fragments de ceràmica medieval i àrab. Probablement es va habitar posteriorment perquè, a prop, s'hi han trobat tombes excavades a la roca. Al cim també es troben les restes d'una fortificació medieval construïda amb pedres i morter, relacionada amb l'embarcador que hi havia a la partida de Senals.

S
T
E
L



PUNTA DE L'HOME PELS MONTSERRATS



FITXA TÈCNICA

- Distància: 7,11 km
- Temps de caminar: 2h 30'
- Desnivell positiu acumulat: 310 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu

Podeu sortir caminant des del poble o també podeu anar en cotxe fins a l'esplanada de les Modorres i començar des d'allà. El punt on s'agafa la sendera està a uns 6 km del poble. Agafeu la sendera recuperada, que puja des del camí de les Modorres fins al camí dels Montserrat.

Seguiu camí amunt i, a uns 500 m, trobareu el pi centenari de Carlets. Continueu fins a trobar, a mà esquerra, la sendera que puja fins a la Punta de l'Home, on trobareu el vèrtex geodèsic. Seguiu caminant en direcció al camí dels Montserrat i, a uns 700 m, agafeu la sendera que us portarà fins al camí de les Modorres, passant per trinxeres de la Guerra Civil.

DESCRIPCIÓ



CABANES DE VOLTA

Aquestes construccions foren construïdes amb la tècnica de la pedra seca entre el segon i el tercer terç del segle XIX. Es van fer per preservar els animals de treball del fred i el calor, per bé que també van servir, i encara ho fan en algun cas, d'aixopluc per als pagesos.

LA PUNTA DE L'HOME

La Punta de l'Home, de 551 m, és la màxima cota municipal i fa de divisòria entre els termes de Ribarroja d'Ebre, de la Fatarella i d'Ascó, i arriba pel nord al terme de Flix fins a pocs metres del cim, on hi ha el punt geodèsic que el caracteritza.



ELS MONTSERRATS

El terme municipal comprèn també les valls de diversos barrancs que aporten les seves aigües a l'Ebre. Els barrancs són molt interessants perquè a les fondalades i raconades, que aprofiten la humitat dels corrents discontinus de les pluges, hi creix una vegetació molt característica. Els barrancs també s'han aprofitat com a via de trànsit ubicant-s'hi masos als marges.

Tots aquests barrancs que recorren el municipi són tributaris del riu Ebre, i es poden agrupar segons el marge de l'Ebre pel que discorren i aigües avall. Així, pel marge dret de l'Ebre, un dels molts barrancs que emanen dels vessants septentrionals de la serra de la Fatarella - Berrús és el barranc dels Montserrat (afluent del barranc de les Modorres), provinent de la Punta de l'Home.

PI DE CARLETS

El Pi de Carlets, també anomenat Pi de Benedicto, és un pi centenari situat al costat d'un mas amb un pou d'aigua, a la partida dels Montserrat. És un pi imponent, molt estimat pels ribarrojans/es i pobles veïns, que tants esmorzars ha viscut, sota la seva ombra.

LES TRINXERES I REFUGIS

La sendera que va dels Montserrat fins a les Modorres, recuperada per a la caminada Cremagreixos 2019, està plena de trinxeres i refugis que formaven la línia defensiva republicana de la Guerra Civil. Després de les primeres setmanes de l'ofensiva republicana, iniciada el 25 de juliol de 1938, l'exèrcit de l'Ebre passà a la defensiva. Preveient, doncs, el que seria una llarga batalla de resistència i la més que probable retirada final cap a l'altra banda del riu Ebre, a partir de mitjans d'agost, l'exèrcit republicà va dissenyar i començar a construir un formidable sistema de fortificacions al llarg de la serra de la Fatarella, entre Ribarroja i Ascó. Un sistema en doble línia format per grans construccions esglaonades de ciment amb nius de metralladores, pous de tirador, trinxeres i un gran nombre de refugis subterranis amb l'objectiu de crear una línia de defensa per protegir i facilitar una possible retirada dels combatents republicans.





LA PUNTA DEL DUC



FITXA TÈCNICA

- Distància: 8,81 km
- Temps de caminar: 2h 50'
- Desnivell positiu acumulat: 259 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu

ITINERARI

Sortint de Riba-roja d'Ebre, per la carretera TV7411, que va a l'ermita de Berrús, a uns 13 km del poble, trobareu un indicador a mà dreta per agafar el camí que porta a la Punta del Duc. Una mica més avant, a la dreta de la carretera, hi ha una esplanada on podeu deixar els vehicles i començar la caminada. A 1,5 km trobareu, a la dreta, un indicador que assenyalava una sendera que porta, barranc avall, fins on es trobava l'antic poble de Berrús, avui negat sota les aigües de l'Ebre, dins del terme municipal de Riba-roja d'Ebre. Agafant el camí de l'esquerra, entrareu al terme municipal de la Pobla de Massaluca i, a un 1 km, arribareu a una petita esplanada on veureu un indicador que assenyalava la sendera que porta a la Punta.

Recorrereu uns metres pel costat d'unes trinxeres i, seguint la sendera cap a baix, enmig dels pins, arribareu a una primera punta amb un masteler i una senyera. Seguiu baixant. La sendera es torna més pronunciada i va zigzaguejant muntanya avall fins a arribar a la Punta del Duc. Trobareu uns panells explicatius del lloc i de la fauna i, a la pròpia punta, un altre masteler amb bandera. Des d'aquest punt podreu gaudir d'unes vistes espectaculars de la desembocadura del Matarranya a l'Ebre i del pantà de Riba-roja d'Ebre.

DESCRIPCIÓ

LA PUNTA DEL DUC

La Punta del Duc és una muntanya de 297 metres que es troba al terme municipal de la Pobla de Massaluca, a l'extrem nord de la comarca de la Terra Alta i està inclosa dintre de l'Espai Natural Protegit de Riba-roja d'Ebre (PEIN) i dels Espais de la Batalla de l'Ebre i Reserva de la Biosfera de la Unesco. S'hi troben restes de les trinxeres i fortificacions de la línia defensiva republicana durant la Guerra Civil. Els senders rehabilitats permeten resseguir els camins dels soldats republicans durant els més de cent dies de batalla. Des del mirador, podreu veure el campanar del poble vell de Faió (Aragó) inundat per les aigües del pantà l'any 1967. Actualment, el poble es troba en un altre emplaçament, uns quants metres més amunt. Impacta veure el campanar de l'antiga església de Sant Joan com emergeix de les aigües. Sobre la muntanya que hi ha darrere del campanar veureu l'ermita del Pilar, que pertany al mateix municipi.

La Punta del Duc és una zona privilegiada quant a fauna i paisatge. Destaca la presència de diferents aus rapinyaires, com els voltors i l'àliga cuabarrada. Us trobeu en una ZEPA (Zona d'Especial Protecció per als Ocells). També hi són presents l'incombustible porc senglar i la cabra hispànica.



PARTIDA DE BERRÚS

Aquesta partida, que pertany al terme municipal de Riba-roja d'Ebre, està envoltada de trinxeres i pous de tirador de la Batalla de l'Ebre. Antigament, Berrús era un poble autònom situat a la desembocadura del barranc de Barvall, a uns 12 quilòmetres de Riba-roja. En algun moment de la història, una epidèmia hauria fet fugir els habitants als tres pobles veïns (Riba-roja d'Ebre, Vilalba dels Arcs i la Pobla de Massaluca) que, amb tot, haurien mantingut les romeries a l'església del poble, que era tal qual avui és l'ermita de Santa Magdalena de Berrús. Als anys 60 del segle passat, l'ermita hauria quedat sota les aigües amb la construcció del pantà de Riba-roja, però la iniciativa dels veïns va fer que es traslladés pedra a pedra i es reconstruís al seu emplaçament actual, a la partida de les Sogues, un dels millors miradors sobre l'Ebre català, dins el terme municipal riba-rojà.

LA GARITA DE PINYERES ELS VALENCIANS



FITXA TÈCNICA

- Distància: 6,9 km
- Temps de caminar: 2 h
- Desnivell positiu acumulat: 469 m
- Dificultat: Moderada
- Apta per a fer a peu o en bicicleta

La presa de Riba-roja d'Ebre es troba a uns 6 km del centre del poble. Podeu deixar els vehicles al voltant d'aquesta zona i, després de visitar-la, començar la caminada. Agafeu el camí de Pinyeres i pugeu cap a la Garita o Torre de Senyals. Al seu voltant hi ha restes de trinxeres de la Batalla de l'Ebre. Després dirigiu-vos cap a la sendera dels Valencians, d'uns 4 km, fins a arribar al Mirador de la Ribera.

No oblideu la càmera de fotos, ja que les vistes panoràmiques durant tota la caminada són impressionants. En acabar, podeu tornar cap a la presa i gaudir de la resta del dia a la zona d'esbarjo de la Societat de Pesca La Carpa.

DESCRIPCIÓ

CENTRAL HIDROELÈCTRICA

Podeu deixar els vehicles al voltant d'aquesta zona i començar la caminada. La presa de Riba-roja d'Ebre, amb uns 70 metres d'altura, i l'embassament, amb una capacitat de 210 hectòmetres cúbics i una superfície de 2.152 hectàrees, s'estén fins a Mequinensa, ja en territori aragonès. L'empresa ENHER va ser l'encarregada de construir aquest pantà i la central hidroelèctrica, entre 1958 i 1967, deixant sota les aigües el poble aragonès de Faió, del qual encara sobresurt l'antic campanar. L'entorn posseeix una bellesa espectacular, gairebé verge, amb serres com les de Berrús i la Fatarella, valls, barrancs i entrades fluvials, a més d'una variada vegetació. Al pantà, la pesca conviu amb la pràctica de tota mena d'esports nàutics: piragüisme, caiac, esquí aquàtic, navegació a motor, rem i vela, entre altres. Damunt de la presa trobem la zona d'esbarjo de la Societat de Pesca La Carpa, on hi ha barbacoes, taules i bancs on gaudir d'una bona carn a la brasa, uns calçots o una bona paella a l'aire lliure. El primer de maig els riba-rojans/es celebren cada any, en aquesta zona, la Festa de la Clotxa.

LA GARITA DE PINYERES

És una torre, probablement del segle XIX, situada estratègicament en un turó a la serra dels Valencians, prop de la riba dreta del riu, al sud de la central hidroelèctrica, a la partida de Pinyeres, entre Berrús i Santa Madrona. Va ser declarada Bé Cultural d'Interès Nacional. És una torre de planta quadrangular realitzada amb pedres de diferents mides lligades, amb morter i disposades en filades irregulars. Les cantonades estan tallades al biaix, reforçades amb carreus de diferent mida. En els murs millor conservats encara s'hi conserva alguna espitllera. També se li diu garita o refugi de sentinella. Amb aquest nom es coneixien algunes de les torres de telegrafia òptica de la línia de l'Ebre, com les de Faió, Riba-roja o Ascó. Els castells, les torres i altres fortificacions van tenir un gran protagonisme en el passat en el control, la defensa, la seguretat, el refugi o la comunicació dels pobles i de la gent de la Ribera d'Ebre. De temps remots aquestes construccions estaven estretament lligades i constituïen estructures dependents que seguien la línia de l'Ebre, del Segre i dels seus afluents. La Garita de Pinyeres està envoltada de restes de trinxeres de la Guerra Civil.

LA SENDERA DELS VALENCIANS

Podeu continuar la caminada per la sendera dels Valencians. Una sendera d'uns 4 quilòmetres, entre la partida de Pinyeres i el camí de la Fatarella, que ha tingut molt èxit en les curses de la Xallenger BTT Figot Race Terres de l'Ebre per les espectaculars vistes sobre el riu, la presa i el terme de Riba-roja.

EL MIRADOR DE LA RIBERA

Al Mirador de la Ribera, al camí dels Valencians, podreu gaudir del paisatge i de les magnífiques vistes. Es pot veure la presa, Riba-roja d'Ebre, Almatret, Flix, Ascó, la Torre de l'Espanyol, Vinebre, la Palma d'Ebre, Bovera... Al davant, hi ha un aljub i un aixopluc de pedra seca.



ITINERARI

Comenceu la caminada a la plaça de la vila, en direcció al Calvari i la roca de la Campana. Només creuar el pont, agafeu un camí veïnal que fa cap al camí de les Deveses i, a uns 130 m, desvieu-vos a la dreta, cap al camí de les Sabateres. A 1,7 km, trobareu la cova del Piquer, a mà dreta del camí. Continueu per la sendera fins a arribar al camí de les Valls, creueu-lo i seguïu-lo per la sendera de la Boca de la Vall, on trobareu l'antiga teuleria, a mà dreta. Continueu fins a tornar a trobar el camí de les Valls. Creueu-lo i dirigiu-vos a la sendera dels Calders fins al camí del Malcasat. Aquest camí fa cap al camí de les Valls. Creueu el pont i aneu en direcció al pont de la barca, cap al passeig fluvial i la plaça del Forn.

LES SABATERES LA BOCA DE LA VALL



FITXA TÈCNICA

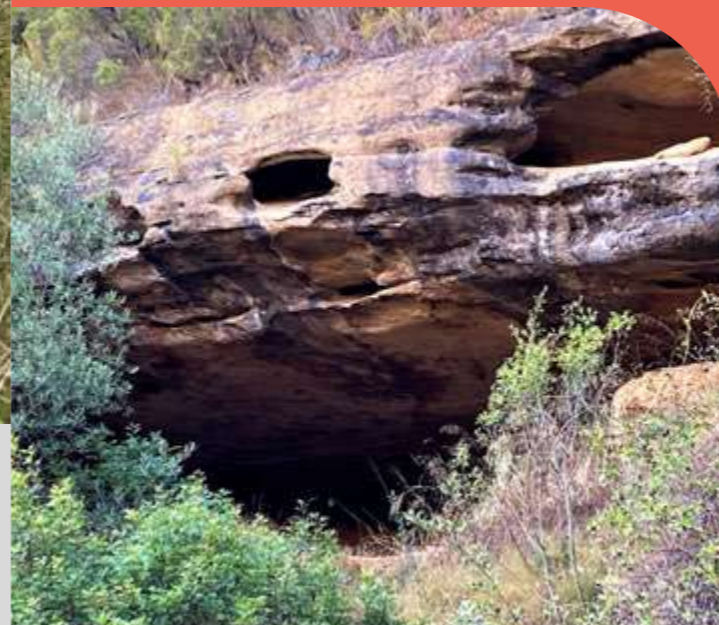
-  Distància: 9,34 km
-  Temps de caminar: 2h
-  Desnivell positiu acumulat: 159 m
-  Dificultat: Fàcil
-  Apta per a fer a peu o en bicicleta



DESCRIPCIÓ

COVA DEL PIQUER AL BARRANC DE LES SABATERES

La partida de les Sabateres se situa a les dues bandes i al mig del seu barranc. Limita amb les Deveses, a l'oest, i fineix al camí del barranc de les Valls. Els materials tous (calcàries lacustres, margues, gresos, guixos i argiles) fan que al terme de Riba-roja d'Ebre s'hi originin coves singulars que, moltes d'elles, van servir de refugi en època de la Guerra Civil. També es feien servir de mas o per guardar el bestiar. Una d'elles és la del Piquer, una cova petita situada en una llisera de roca. Està envoltada de ruda, que és una planta medicinal que té una olor molt forta i penetrant, per la qual cosa per a molta gent no li és agradable consumir-la. Encara que té un sabor una mica amarg, la ruda s'ha usat, des de fa molts anys, com a espècie o per l'elaboració de begudes alcohòliques.



LA TEULERIA DE LA BOCA DE LA VALL

Antiga teuleria, situada a la partida de la Boca de la Vall, on encara es poden documentar les restes d'alguns murs corresponents als diferents espais d'ús, així com les restes de l'antic forn emprat per coure teules. Construïda en un marge, de planta quadrada, no conserva la coberta. Externament, conserva l'estructura de l'obra, paredada amb pedra seca, més o menys treballades, amb l'obertura d'una volta d'arc de mig punt que dona accés a la boca del forn, d'arc rebaixat, fet a base de maons disposats a cantells. Antigament, les teuleries feien la funció de subministrament de material per la construcció. Tenim productes com els "quadrats", les "tobes", els "cairons", els "pisons", els "canons de cos", els "canons estaca" o els "canons de braç petit", paraules i elements desapareguts per sempre del nostre vocabulari. També hi ha altres paraules més actuals, com les "teules", els "maons", les "rajoles i rajoletes", els "embutis", "aurinador vermell" o "asseadora blanca".

LES COVES DE LA VALL DE GITONA



FITXA TÈCNICA

- Distància: 10,34 km
- Temps de caminar: 2h 30'
- Desnivell positiu acumulat: 214 m
- Dificultat: Fàcil
- Apta per a fer a peu o en bicicleta

ITINERARI

Comenceu la caminada a la plaça de la vila, en direcció al Calvari i la roca de la Campana, o també podeu deixar el cotxe a l'esplanada que hi ha abans d'entrar al pont. Creueu el pont en direcció al camí de les Valls, desvieu-vos a l'esquerra cap al camí del Malcasat i, més endavant, agafeu la sendera dels Calders. En arribar a la Boca de la Vall, desvieu-vos a la dreta, cap al camí de la vall de Gitona. Pugeu per aquest camí poc més d'un quilòmetre, fins a trobar la sendera recuperada que us portarà a les coves.

Seguiu la sendera marcada fins a trobar les runes d'un antic mas i, més endavant, una bassa excavada a la roca. Continueu fins que trobeu uns bancals d'oliveres i continueu amunt per la sendera. De tornada, podeu baixar pel camí de Vaques, que us durà fins a la Boca de la Vall i cap al pont. Per a arribar al poble, us aconsellem pujar pel passeig fluvial, per la Barbulla i cap a la plaça del Forn.

DESCRIPCIÓ

BASSA MURADA

La bassa és un dipòsit rudimentari situat a l'aire lliure i sense cobrir. És de base plana circular amb paret lateral en pedra seca, encara que, en alguns casos, la forma és quadrada o rectangular. Normalment tenien un accés interior mitjançant una escala. Les escales servien per a anar a buscar el nivell de l'aigua quan era més baix i per procedir a la periòdica neteja del fons, on anava a parar la brutícia i impureses que l'aigua arrossegava. Per a evitar l'entrada d'animals, s'alçava la paret dels voltants de la bassa i, en algun cas, es cobria amb una falsa cúpula.



LES COVES DE LA VALL DE GITONA

La vall de Gitona es troba a la banda esquerra del riu, a l'oest de Valldeporcs. S'hi va per un desviament a la dreta del camí de les Valls, a l'alçada de l'entrada de la Boca de la Vall. En aquesta vall hi ha catalogades tres coves grans. A dues d'elles s'hi accedeix pel camí de Vaques, fins al fons de la vall. La tercera està molt a prop, però s'hi arriba per un camí particular.

La cova de l'Escolà és una cova de roca arenisca, de 15 metres de fondària per 75 metres d'amplària. De les tres que coneixem en aquesta vall, és la més fonda i la més ampla.

La cova de Tomaset està molt a prop de l'anterior. Té uns 10 metres de fondària per uns 50 metres d'amplària. És la que té més alçada de les tres. Té, al davant, un dels pocs garrofers que hi ha al terme.



MIRADOR DE RIBA-ROJA PER LES DEVESES I GR-99



FITXA TÈCNICA

-  Distància: 17,55 km
-  Temps de caminar: 5h
-  Desnivell positiu acumulat: 548 m
-  Dificultat: Moderada
-  Apta per a fer a peu o en bicicleta

ITINERARI

Podeu sortir caminant des del poble o podeu deixar el cotxe a l'esplanada que hi ha abans d'entrar al pont. Un cop passeu el pont, a uns 300 m, agafeu una drecera que us portarà al camí de les Deveses. Pugeu per les Deveses fins a trobar el camí del barranc d'Almatret i, a poc més de 300 m, trobareu, a mà dreta, la sendera de la costa del Quatre, que us durà fins als Tossals d'Almatret i Ribarroja.

En arribar a dalt de tot, al camí, gireu a l'esquerra i, a pocs metres, veureu el Mirador de Ribarroja. Més endavant, trobareu el Puntal dels Escambrons i el Mirador de la Presa. A continuació, agafeu la sendera del GR-99, pels Escambrons i la punta del Puntal. Continueu baixant per Valldombrenc fins al pla de la Barca, creueu el pont i cap al poble.

DESCRIPCIÓ



GR-99, CAMÍ NATURAL DE L'EBRE

El descens des d'Almatret cap a la vall de l'Ebre és bastant pronunciat pels vessants dels Escambrons i el barranc de Valldombrenc. La baixada desemboca en un camí asfaltat, prop de la riba del riu, a l'altura del pont de Ribarroja d'Ebre.

A l'esquerra segueix el Camí Natural de l'Ebre en direcció a Flix; a la dreta, i passat el pont, es troba Ribarroja, a poc més d'un quilòmetre. També permet connectar, utilitzant el tren, amb l'etapa 36.1 a Faió, i seguir per ella fins a Mequinensa.

LES DEVESES

És una partida molt gran, molt muntanyenca, amb altituds considerables que tenen, al costat, altres més baixes a les quals es passa bruscament. És travessada per un barranc que té munió d'afluents a la dreta. Tots ells estan tallats, de nord a sud, pel més llarg de tots, el de les Valls. Terres de secà, bosc i garriga. Masos i corrals per bestiar, avui la majoria enrunats. S'hi pot anar per la drecera de Ribarroja a Almatret, partint del pla de la Barca.



MIRADOR DE RIBA-ROJA I MIRADOR DE LA PRESA

Al primer, gaudireu d'unes vistes panoràmiques espectaculars del terme de Ribarroja. El segon us permetrà gaudir d'unes interessants vistes de l'embassament i la presa de Ribarroja.